Baza genetyczna IPN

Na mocy nowelizacji ustawy o IPN z 2016 r. Prezes IPN został zobowiązany do prowadzenia Bazy Materiału Genetycznego, w którym gromadzone są profile genetyczne pochodzące od ofiar, których szczątki zostały odnalezione przez Instytut, a także materiał porównawczy pobrany od członków rodzin. Do prowadzenia i zarządzania bazą zostali delegowani specjaliści Wydziału Identyfikacji Biura Poszukiwań i Identyfikacji. Jest to jedyna w Polsce tego typu państwowa baza materiału genetycznego powołana na mocy ustawy. Od momentu jej powstania do grudnia 2022 r. w Bazie zgromadzono 3435 próby materiału genetycznego, w tym 1935 prób materiału porównawczego i 1500 prób pozyskanych z ekshumowanych szczątków. W ubiegłym roku Bazę poszerzono o kolejne 372 prób.

System Combined DNA Index System (CODIS)

Instytut Pamięci Narodowej jako jedyny podmiot w Polsce (oraz w Europie) wykorzystuje autorski system Federalnego Biura Śledczego USA (FBI) o nazwie CODIS do identyfikacji ofiar reżimów totalitarnych i czystek etnicznych. Wdrożenie tego systemu w IPN nastąpiło w 2019 r.

Wykorzystanie CODIS w procesie identyfikacji ofiar, z racji na jego rozległy i złożony sposób poszukiwania pokrewieństwa pomiędzy rodzinami a ofiarami, stanowi unikalną możliwość przyspieszenia identyfikacji szczątków odnalezionych osób. Z racji na ograniczenia licencyjne, żaden ośrodek akademicki, z którym do tej pory współpracował Instytut Pamięci Narodowej nie posiada

możliwości przeprowadzenia tak wszechstronnej analizy porównawczej zgromadzonego materiału porównawczego.

Wyraźnym przykładem innowacyjności systemu CODIS jest identyfikacja Witolda Sulika ps. Pług, ogłoszona 12 sierpnia 2021 r. w Pałacu Prezydenckim. Szczątki „Pługa" zostały odnalezione w 2018 r. przy ul. Gedymina w Białymstoku w ramach prac tamtejszej oddziałowej komisji ścigania zbrodni przeciwko narodowi polskiemu. Przeprowadzona wówczas analiza porównawcza nie doprowadziła do identyfikacji. Dopiero wykorzystanie systemu CODIS sprawiło, iż w 2021 r. odnaleziono pokrewieństwo z rodziną, której krewnego poszukiwano w zupełnie innym miejscu. Analiza genetyczna przeprowadzona w Wydziale Identyfikacji BPiI potwierdziła, iż znalezione szczątki należały do Witolda Sulika. Notę identyfikacyjną odebrał brat „Pługa" Atanazy Sulik, franciszkanin.

W 2022 r. pracownicy BPiI zarejestrowali w programie CODIS 558 profili genetycznych, zarówno od ofiar jak i od członków rodzin. Identyfikacje genetyczne przeprowadzone w systemie CODIS od sierpnia 2022 r. do marca 2023 r. stanowiły prawie 50% spośród wszystkich uzyskanych identyfikacji.

Jeżeli są Państwo krewnymi osoby, która poległa w walce, została zamordowana w czasie obławy, w czasie śledztwa lub w wyniku wykonania kary śmierci orzeczonej przez komunistyczny sąd, a zwłoki tej osoby spoczywają w nieznanym bądź domniemanym miejscu, apelujemy o przekazanie materiału biologicznego.

Każda dotychczasowa identyfikacja była możliwa tylko dlatego, że krewni oddali DNA. Bez tego nie poznalibyśmy tożsamości ani jednej z odnalezionych osób. Przekazanie materiału biologicznego do analizy DNA jest bezbolesne i bezinwazyjne. Polega na pobraniu wymazu z z wewnętrznej strony policzka. Próbki z Państwa materiałem porównawczym są u nas bezpieczne, a Państwa dane w naszej bazie poufne. Jeżeli mają Państwo kontakt z bliskim krewnym ofiary, który ma wątpliwości lub obawia się pobrania, prosimy o przekazanie powyższych informacji.

Kiedy już umówimy się na spotkanie i ustalimy dogodny

dzień i godzinę, przyjedzie do Państwa pracownik Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN. Wypełnimy razem wniosek o rejestrację danych w Bazie Materiału Genetycznego IPN oraz protokół pobrania. Jeżeli dysponują Państwo fotografią osoby poszukiwanej, są w posiadaniu jakichkolwiek dokumentów bądź przedmiotów osobistych, albo wiedzą, że bliski krewny je ma - prosimy o przygotowanie ich. Wszystko to może ułatwić identyfikację.

Jeżeli chcecie Państwo przekazać materiał genetyczny prosimy przejść do zakładki "Oddaj DNA".

Dziękujemy za Państwa odpowiedzialność!

Baza genetyczna IPN
Oddaj DNA